

7. DZIAŁANIA PROGRAMOWE

7.1 DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Działania programowe zawarte w Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry są komplementarne w stosunku do programów unijnych, rządowych i wojewódzkich. Uzyskanie członkostwa w Unii Europejskiej wymaga szeroko zakrojonych dostosowań zarówno w sferze gospodarczej jak i społecznej. Dokumentem wyznaczającym kierunek działań dostosowawczych oraz określającym harmonogram prac jest **Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej (NPPC)**.

Ważną rolę odgrywają w nim m. innymi: programy transportowe, gospodarcze, na rzecz ochrony środowiska, społeczne.

Jednym z programów nawiązującym do wytyczonych działań programowych jest Program dla Odry – 2006, który swym działaniem obejmuje całą zlewnię Odry (wg kryteriów UE jest to program obszaru).

Rządowy Program dla Odry – 2006 – Strategia modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego – Program dla Odry – 2006 powstał z połączenia Programu ODRA 2006 - oraz Programu dla Odry. Dokument opracowany w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Ministerstwie Środowiska, przyjęty przez rząd Ustawą z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Program dla Odry 2006"

Celem programu jest zbudowanie zintegrowanej gospodarki wodnej dorzecza Odry uwzględniającej:

- potrzeby zabezpieczenia przeciwpowodziowego,
- sporządzenia prewencyjnych planów zagospodarowania przestrzennego,
- ochrony czystości wody, środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- modernizacja Odrzańskiego Systemu Wodnego,
- zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy obszaru Nadodrza z uwzględnieniem bezpieczeństwa ludzi i realistycznie ocenianych możliwości finansowania przedsięwzięć.

Zasady ekorozwoju są formułowane i respektowane we wszystkich komponentach Programu, zarówno na etapie planowania jak i realizacji.

Program dla Odry - 2006 proponuje wizję Odry i Nadodrza jako nowoczesnie zagospodarowanego korytarza ekologicznego tej części Europy wytyczając, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, konkretne zadania w zakresie:

- zwiększenia retencji wód w powiązaniu z ochroną przeciwpowodziową (poldery oraz zbiorniki),
- modernizacji i rozbudowy istniejącego systemu ochrony przeciwpowodziowej w ramach tzw. komponentu B pożyczki Banku Światowego – system monitorowania i ostrzegania,
- ochrony czystości wody w ramach programu Komisji Ochrony Wód Odry przed Zanieczyszczeniem,
- utrzymania i odtworzenia żeglugi śródlądowej,
- wykorzystania siły wód do produkcji odnawialnej energii,
- zachowania i renaturyzowania ekosystemów rzek i ich dolin,
- zwrócenia się miast i gmin nadodrzańskich *frontem ku rzece*.

Program ten uwzględnia rozmaite aspekty dochodzenia Polski do członkostwa w Unii Europejskiej. Stanowi też polski wkład do budowy transnarodowego programu w ramach **Inicjatywy Szczecińskiej**.

Celem głównym Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pasma Odry jest przyczynienie się do zapewnienia optymalnego, zrównoważonego rozwoju obszaru

w obrębie pasma Odry. Zgodnie z § 2 Porozumienia Marszałków – w sprawie podjęcia wspólnych prac nad Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pasma Odry, zwanego w dniu 24 lipca 2000 r. – dla zrealizowania w/w celu należy wypracować wspólne kierunki polityki przestrzennej dla pasma Odry, w oparciu o Program dla Odry 2006, zapewniające: bezpieczeństwo powodziowe, ochronę przyrodniczych i kulturowych wartości obszaru oraz wykorzystanie ich dla rozwoju turystyki i rekreacji, rozwój gospodarczy z wykorzystaniem walorów środowiska, utrzymanie funkcji transportowej rzeki Odry oraz rozwój energetyki wodnej jako taniego źródła energii.

Na terenie objętym Studium, a tym samym Programem dla Odry 2006 realizowane są programy, które mają efekt synergiczny – należą do nich programy unijne i krajowe.

Do programów unijnych realizowanych również w zlewni Odry, należą między innymi:

ISPA – Przedakcesyjny Instrument Polityki Strukturalnej (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession). Program ten powstał na mocy regulacji Rady nr 1267/99 z czerwca 1999 roku.

Głównym celem programu jest rozwój w dziedzinie szeroko pojętego transportu (z bardzo silnym komponentem sieci trans-europejskiej) oraz ochrony środowiska naturalnego. Zadania programu polegają na wsparciu realizacji „Partnerstwa dla Członkostwa” oraz promocji dostosowania prawa w tych dwóch dziedzinach.

Program ISPA zapewnia fundusze na następujące projekty:

- inwestycje w sieci dróg i ochronę środowiska,
- poszczególne etapy takich inwestycji,
- zespoły takich inwestycji,
- badania wykonalności (feasibility studies) i pomoc techniczna dla takich inwestycji (do 2% wszystkich przydzielonych środków) oraz późniejszy monitoring i ocena projektów będących w toku i zrealizowanych.

Program ISPA dotyczy jedynie projektów o wystarczająco dużych rozmiarach, by mogły wywrzeć znaczący wpływ na dany obszar sieci transportu czy środowiska naturalnego.

SAPARD – Specjalny Program Akcesyjny Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich - „Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development”.

Podstawy prawne programu zostały przedstawione w regulacji Rady nr 1268/99/WE, która weszła w życie w czerwcu 1999 roku. Program SAPARD został utworzony dla państw Europy Środkowej i Wschodniej, włącznie z Polską.

W odniesieniu do Polski główne zadania programu SAPARD obejmują:

- zapewnienie funduszy na dostosowanie prawa krajowego do *acquis communautaire* w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej i polityk uzupełniających,
- zapewnienie funduszy na konkretne projekty w celu osiągnięcia długotrwałej adaptacji sektora rolnego i terenów wiejskich do nowej rzeczywistości, która powstanie podczas okresu przejściowego I po przystąpieniu Polski do UE.

Zgodnie z krajowym programem SAPARD strategiczne przeznaczenie jego funduszy przewiduje:

- rozwój działalności rolniczej i jej dywersyfikacja,
- rozwój infrastruktury na terenach wiejskich,
- inwestycje w gospodarstwa rolne,
- rozwój ekologicznych metod produkcji rolnej,
- zalesianie ziemi uprawnej.

Ministerstwo Rolnictwa i Terenów Wiejskich jest odpowiedzialne za rozwój, koordynację, zarządzanie i monitoring funduszy SAPARD w Polsce. Jednocześnie Komisja Europejska posiada własne uprawnienia do monitorowania i kontroli przydziału funduszy SAPARD i zarządzania nimi.

PROGRAM AKTYWIZACJI OBSZARÓW WIEJSKICH (PAOW) – Pożyczka Banku Światowego.

Zadaniem Programu jest wniesienie wkładu finansowego w szeroko rozumiany rozwój gospodarczy wsi oraz wsparcie realizacji *Średniookresowej strategii rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich* oraz *Spójnej polityki strukturalnej rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa*.

Określono trzy główne cele programu:

- zwiększenie pozarolniczego zatrudnienia na obszarach wiejskich,
- wsparcie procesu umacniania administracji samorządowej i procesów rozwoju regionalnego,
- zapewnienie Polsce pomocy w budowaniu potencjału instytucjonalnego niezbędnego do uzyskania przedakcesyjnych i strukturalnych funduszy Unii Europejskiej.

Główne działania Programu to:

- rozwój sektora prywatnego,
- rozwój zasobów ludzkich, w tym program przekwalifikowań, program zwiększania zatrudnienia poza rolnictwem,
- poprawę stanu edukacji na obszarach wiejskich,
- wzmocnienie instytucjonalne administracji lokalnej i regionalnej,
- rozwój infrastruktury na obszarach wiejskich.

Realizacja Programu jest przewidziana na okres 4 lat. Obok programu SAPARD jest to drugi z dużych programów, jakie mają w bieżącym roku i w latach następnych wesprzeć restrukturyzację obszarów wiejskich w Polsce.

V PROGRAM RAMOWY BADAŃ, ROZWOJU TECHNICZNEGO I PREZENTACJI UE (22 grudnia 1998 roku Rada Ministrów Unii Europejskiej przyjęła dokumenty prawne 5 PR, 1998-2002).

Program jest kontynuacją serii działań prowadzonych w przeciągu 30 ostatnich lat mających na celu poprawienie konkurencyjności gospodarki europejskiej i stymulację rozwoju społeczności europejskich.

Jednym z podstawowych celów Programu Ramowego jest rozwijanie i umacnianie pozycji nauki i gospodarki zjednoczonej Europy wobec przewagi konkurencyjnej USA i Japonii oraz rozszerzanie w tej dziedzinie współpracy krajów europejskich.

Zadaniem 5 Programu Ramowego jest wspomaganie finansowe prac służących realizacji celów strategicznych Unii Europejskiej w zakresie gospodarczym, politycznym i społecznym.

Polska jest obecnie pełnoprawnym jego uczestnikiem, w odróżnieniu do poprzednich programów. Korzyści płynące z uczestnictwa w programie będą zależeć w decydujący sposób od aktywności polskich instytucji w zakresie przygotowania projektów, uwzględniających wymogi organizacyjno-finansowe i formalno-prawne Programu.

Programy tematyczne:

- poprawa jakości życia i zarządzanie żywymi zasobami,
- tworzenie przyjaznego Społeczeństwa Informacyjnego,
- promocja konkurencyjnego i zrównoważonego wzrostu,
- energia, środowisko i zrównoważony rozwój.

Programy horyzontalne:

- Utwierdzenie międzynarodowej roli wspólnotowych badań naukowych,
- Promocja innowacji i popieranie udziału małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP),
- Poprawa potencjału ludzkich zasobów badawczych i podstawy wiedzy społeczno-ekonomicznej.

IV WIELOLETNI PROGRAM WSPIERANIA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW NA LATA 2001 – 2005 - Wieloletni Program na Rzecz Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości przeznaczony dla rozwoju MŚP.

Cel strategiczny do osiągnięcia: **Europa powinna się stać najbardziej konkurencyjną i opartą na wiedzy gospodarką na świecie, zdolną do utrzymywania wzrostu gospodarczego, z większą ilością i lepszymi miejscami pracy i większą społeczną spójnością.**

Cel ten można będzie zrealizować dążąc do bardziej przedsiębiorczej i innowacyjnej Europy. Miejsca pracy w nowej gospodarce będą przede wszystkim tworzone przez małe i średnie przedsiębiorstwa - zarówno w nowej gospodarce jak i w bardziej tradycyjnych sektorach, głównie w sektorze usług.

Osiągnięcie celu poprzez:

- wspieranie przedsiębiorczości,
- innowacyjne środowisko gospodarcze,
- nowe formy biznesu w gospodarce,
- wykorzystanie możliwości Rynku Wewnętrznego,
- mniej biurokracji,
- nowe metody koordynacji.

Nowy Wieloletni Program na Rzecz Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości skupia się na:

- promowaniu przedsiębiorczości jako cennej i produktywnej umiejętności życiowej, bazującej na orientacji na klienta i wyższej kulturze usług,
- wspieraniu prawodawstwa i środowiska biznesowego w zrównoważonym rozwoju, w badaniach, pro - innowacyjności i przedsiębiorczości,
- poprawianiu otoczenia finansowego małych i średnich przedsiębiorstw,
- zwiększaniu konkurencyjności małych i średnich firm w gospodarce opartej na wiedzy,
- zapewnianiu wysokiej jakości usług poprzez skoordynowane działania sieci wspierających przedsiębiorczość.

SAVE II jest Programem Efektywnego Wykorzystania Energii – dot. wdrożenia polityki energetycznej UE (1996 – 2002).

Cele SAVE II:

- zmniejszenie niekorzystnego wpływu wykorzystywania energii na środowisko naturalne,
- stymulacja środków zwiększających efektywność energetyczną,
- zwiększenie inwestycji w środki energooszczędne oraz propagowanie innowacyjnych technologii związanych z efektywnością energetyczną.

Cel sprecyzowano w taki sposób, aby program przyczynił się do zmniejszenia jednostkowego zużycia energii u odbiorcy finalnego.

Ministerstwo Gospodarki wyznaczyło Krajową Agencję Poszanowania Energii S.A. (KAPE) jako instytucję zarządzającą programem SAVE w Polsce. KAPE ma za zadanie wspieranie polskiego udziału w programie energetycznym Unii Europejskiej. W ramach tej działalności KAPE powołało Komitet Sterujący programem SAVE w Polsce.

Począwszy od roku 2001 program SAVE będzie realizowany wspólnie z innym programem unijnym o nazwie ALTENER. **SAVE i ALTENER**, to obecnie dwa główne programy działające w ramach Energetycznego Programu Ramowego i ukierunkowane na wdrożenie celów polityki energetycznej Unii Europejskiej.

Zadaniem tych dwóch programów jest integracja działań w dwóch obszarach: odnawialnych źródeł energii (RES) oraz racjonalnego jej użycia (RUE). Efektywność energetyczna oraz odnawialne źródła energii są coraz częściej rozważane wspólnie w kontekście polityki Europejskiej w dziedzinie zmian klimatycznych, zatrudnienia i przemysłowego współzawodnictwa.

SOCRATES (2000 – 2006) – jest największym programem Wspólnoty Europejskiej dot. poprawy jakości kształcenia i nadania edukacji wymiaru europejskiego.

SOCRATES służy realizacji następujących celów:

- wzmocnienie wymiaru europejskiego na wszystkich szczeblach edukacji oraz zapewnienie szerokiego dostępu do istniejących w Europie pomocy edukacyjnych, przy równoczesnym promowaniu równości szans we wszystkich dziedzinach edukacji,
- promowanie "ilościowej" i "jakościowej" poprawy znajomości języków Unii Europejskiej, a w szczególności tych języków, które są rzadziej używane i rzadziej nauczane,
- promowanie współpracy, mobilności i usuwanie barier w dziedzinie edukacji, w szczególności poprzez:
 - wspieranie wymiany między placówkami edukacyjnymi,
 - promowanie kształcenia otwartego i kształcenia na odległość,
 - działanie na rzecz poprawy sytuacji w zakresie uznawania dyplomów i okresów studiów,
 - rozwijanie wymiany informacji,
 - zachęcanie uczestników do opracowywania innowacyjnych praktyk i materiałów edukacyjnych oraz badanie zagadnień polityki edukacyjnej będących przedmiotem wspólnych zainteresowań.

SOCRATES dzieli się na podprogramy:

Comenius, Erasmus, Grundtvig, Minerwa, Lingua, Arion, Eurydice, Naric, dla których zakres działań, które mogą być finansowane, ulega obecnie modyfikacji ze względu na wkraczanie programu w nową edycję.

LEONARDO DA VINCI (2000 – 2006) – dot. promowania i poprawy jakości oraz innowacyjności systemów kształcenia, doskonalenia i szkolenia zawodowego w Europie.

Celem programu jest poprawa jakości kształcenia i jego powiązania z rynkiem pracy poprzez wsparcie różnych form kształcenia i szkolenia zawodowego ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia studentów i pracowników przedsiębiorstw oraz współpracy między uczelniami i przedsiębiorstwami.

Dotacje przeznaczane są m.in. na wymiany i staże, badania i analizy, projekty pilotażowe (przekazywanie doświadczeń, nowe technologie), podnoszenie kwalifikacji językowych, wzmocnienie ponadnarodowych więzi w dziedzinach kształcenia zawodowego (międzynarodowe sieci instytucji).

Młodzież (Youth, 2000 – 2006)

Program odpowiada na potrzeby młodych ludzi oraz osób pracujących z młodzieżą nie tylko poprzez oferowanie wsparcia finansowego dla ich projektów, ale także poprzez zapewnianie informacji, szkoleń oraz możliwości tworzenia w całej Europie nowych grup i przedsięwzięć partnerskich. Ma on przyczyniać się do tworzenia „Europy wiedzy” oraz stworzyć europejskie forum współpracy na rzecz rozwoju polityki młodzieżowej w oparciu o kształcenie nieformalne. Funkcjonowanie programu zaplanowane jest na lata 2000-2006.

W ramach programu wyróżnia się pięć rodzajów Akcji:

- Młodzież dla Europy – Wymiana młodzieży,
- Wolontariat Europejski,
- Inicjatywy Młodzieżowe,
- Wspólne działania,
- Działania wspierające.

KULTURA 2000 - program przyczyniający się do wyodrębnienia wspólnej przestrzeni kulturowej dla narodów Europy, do promocji dziedzin kultury wspólnych dla społeczeństwa Europy, wspierania kreatywnych artystów, działań kulturalnych oraz instytucji kulturalnych krajów EU.

Specyficzne cele programu to:

- wymiana wiedzy nt. kultury i historii mieszkańców Europy,

- wsparcie kreatywności oraz mobilności artystów i ich prac,
- ponadnarodowe rozprzestrzenianie kultury,
- promocja różnorodności kulturalnej oraz rozwój nowych form kulturalnej ekspresji,
- znaczenie kultury dla przeobrażeń socjo-ekonomicznych,
- promocja dziedzictwa kulturowego dla wymiaru europejskiego,
- rozprzestrzenianie się kultury europejskiej wśród krajów nie będących członkami UE oraz dialog z innymi, poza europejskimi kulturami.

7.2. INSTRUMENTY OSIĄGNIĘCIA CELÓW

Instrumenty są narzędziami, środkami lub sposobami służącymi realizacji celu, choć nie zapewniającymi jego osiągnięcia. Istnieje silna zależność pomiędzy posiadanymi instrumentami a możliwością realizacji przyjętych celów.

W planowaniu przestrzennym są to środki, za pomocą których podmioty gospodarki przestrzennej mogą realizować swoje zamierzenia tj. politykę przestrzenną. Należą one do różnych kategorii. Można tu wymienić instrumenty prawne, ekonomiczne (w tym fiskalne), administracyjne, organizacyjne i inne, działające w różny sposób (pośredni lub bezpośredni) i w różnej skali (lokalnej, regionalnej, krajowej, a nawet międzynarodowej).

Do najważniejszych rodzajów instrumentów zaliczamy:

prawne:

unijne:

- wdrażanie celów Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej (NPPC),
- Acquis communautaire – wdrażanie dorobku prawnego Unii Europejskiej (dyrektywy, rozporządzenia itp.).

krajowe:

- ustawy (np. o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie środowiska, o wspieraniu rozwoju regionalnego, ustawy samorządowe, pakiet ustaw transportowych, itp.),
- rozporządzenia, standardy.

wojewódzkie:

- uchwały, rozporządzenia,
- strategie, programy, plany.

finansowe:

- środki UE - w ramach programów ISPA, SAPARD itp.,
- środki MIF – BS, EBI, EBOR,
- środki rządowe – uzyskane w ramach kontraktu wojewódzkiego, ministrów właściwych,
- środki samorządów - środki budżetu województwa, powiatowe, gminne,
- środki prywatne PPP (partnerstwo publiczno – prywatne).

7.3. DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Oprócz wymienionych programów unijnych dość istotne znaczenie mają **programy rządowe** (realizowane ze środków krajowych) i **wojewódzkie**. Wszystkie te działania mają własne cele i priorytety i są one do siebie komplementarne.

Programy rządowe i wojewódzkie, obejmujące swym działaniem opracowanie Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry zostały przedstawione w poniższej tabeli zawierającej krótki opis programu, jego typ, działania programowe oraz instrumenty osiągnięcia celów konkretnych programów.

WOJEWÓDZTWO DOLNOSŁĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

SFERA / dział	PROGRAMY		DZIAŁANIA PROGRAMOWE	FINANSOWE INSTRUMENTY OSIĄGNIĘCIA CELÓW
	obowiązujące	typ		
SFERA OSADNICZA OBSZARY ZURBANIZOWANE, POWIĄZANIA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE	Zintegrowany Program Wojewódzki dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2001-2003	samorządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewaloryzacja układów urbanistycznych. 2. Modernizacja układów urbanistycznych stanowiących bazę działalności kulturalnej. 	Kontrakty wojewódzkie – budżet państwa, budżet województwa.
	Strategia – Wrocław 2000 Plus Program „Metropolia” – działania na rzecz kreowania wielkomiejskiego obrazu Wrocławia oraz wzmocnienie jego roli na Dolnym Śląsku , w Polsce i w Europie.	samorządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znaczące podniesienie walorów kulturowych i funkcjonalnych wielkomiejskiego centrum Wrocławia. 2. Wytypowanie i udostępnienie inwestorom terenów oraz sukcesywne realizowanie obiektów mających znaczenie dla metropolitalnej funkcji Wrocławia (w tym budynków dla administracji regionalnej). 3. Wypracowanie do roku 2001 i późniejsza realizacja wspólnej z sąsiednimi gminami strategii rozwoju aglomeracji, pozwalającej na wykorzystanie uzupełniających się walorów Wrocławia i miejscowości ościennych. 4. Stymulowanie i organizowanie współpracy w skali aglomeracji, regionu oraz w skali ponadregionalnej dotyczącej konkretnych przedsięwzięć (w tym wykorzystanie problematyki odrzańskiej dla integracji regionalnej). 	Fundusze budżetu samorządu.
	Strategia – Wrocław 2000 Plus Program „Miasto na rzece” – konsekwentne kreowanie tożsamości przestrzennej Wrocławia jako miasta związanego z Odrą i jej dopływami.	samorządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Efektowne kształtowanie sylwetki miasta w perspektywie widoku z rzeki i na rzekę. 2. Odtworzenie i rozbudowa (do roku 2010) bulwarów odrzańskich i związanej z nimi infrastruktury ciągów spacerowych. 3. Realizacja programu przekształcenia Wielkiej Wyspy w obszar ekologicznego rozwoju i centrum rekreacji dla mieszkańców Wrocławia. 	Fundusze budżetu samorządu.

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

	<p>Strategia – Wrocław 2000 Plus Program „Decentralizacja” – odblokowanie aktywności obywatelskiej poprzez decentralizację zarządzania miastem i wspieranie realizacji lokalnych celów rozwojowych.</p>	samorządowe	<p>Program zakłada do roku 2002:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zmianę koncepcji ustrojowej miasta jako jednej gminy poprzez dokonanie logicznego podziału miasta na Centrum i pozostałe centra lokalne o urbanistycznie wyrazistym rozgraniczeniu. 2. Rozpoczęcie realizacji ośrodków usługowych i lokalnych centrów tak ukształtowanych by stały się miejscami identyfikacji przestrzennej dla zespołów dzielnicowych. 3. Konsekwentne tworzenie atrakcyjnych ośrodków usługowych o różnych specjalnościach, współpracujących i odciążających centrum miasta. 	Fundusze budżetu samorządu.
	<p>Strategia – Wrocław 2000 Plus Program „Jakość życia” – stałe podnoszenie poziomu jakości życia mieszkańców poprzez ekologicznie motywowane działania inwestycyjne i odpowiednią politykę socjalną.</p>	samorządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie do roku 2002 ofert przestrzennych dla różnych form zamieszkiwania w południowych, zachodnich i północno-wschodnich rejonach miasta. 	Fundusze budżetu samorządu.
<p>SFERA OSADNICZA ŁAD PRZESTRZENNY</p>	<p>Strategia modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego Program dla Odry – 2006 –</p>	rzadowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie ładu przestrzennego wzdłuż całej doliny Odry z uwzględnieniem prewencyjnej ochrony przeciwpowodziowej, ciągłości korytarzy ekologicznych, uporządkowaniem krajobrazu nabrzeży, ochrony istotnych wartości dziedzictwa cywilizacyjnego oraz zharmonizowaniem rozwoju gospodarczo-społecznego z możliwościami środowiska przyrodniczego i kulturalnego. 	Budżet państwa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, EBI + BŚ.
<p>SFERA SPOŁECZNA DEMOGRAFIA</p>	<p>Program rozwoju handlu wewnętrznego do 2003 roku</p>	rzadowy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie sprzyjającego otoczenia dla rozwoju handlu wewnętrznego, w warunkach swobodnej konkurencji i zgodnie z potrzebami konsumentów. 	
	<p>Program rozwoju bazy sportowej województwa dolnośląskiego na lata 2000-2006</p>	UM	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa ogólnodostępnych obiektów sportowych oraz sportowych obiektów przyszkolnych. 	Uchwała Sejmiku Woj. Dolnośląskiego z planem przeznaczania środków finansowych na realizację obiektów w poszczególnych latach.

WOJEWÓDZTWO DOLNOSŁĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

Założenia polityki mieszkaniowej państwa na lata 1999-2003 r.	rządowy	1. Program na rzecz wzrostu i poprawy warunków mieszkaniowych ludności.	Uchwalenie ustaw dotyczących dodatków mieszkaniowych, ochrony praw lokatorów, oprocentowania kredytów, kas oszczędnościowo-mieszkaniowych, własności lokali itd.
Narodowa Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w latach 2000-2006	rządowy (MPiPS)		
Program Socrates - edycja 2000-2006	UE	1. Program wspólnotowy edukacyjno - młodzieżowy wspierający współpracę szkół, uczelni wyższych i innych ośrodków edukacji w celu poprawy jakości kształcenia (dotyczy uczniów, studentów, osób i instytucji).	
Program Leonardo Da Vinci - edycja 2000-2006	UE	1. Program wspólnotowy edukacyjno - młodzieżowy wspierający międzynarodowe projekty z zakresu kształcenia i szkolenia zawodowego.	
Program Młodzież edycja - 2000-2006	UE	1. Program wspólnotowy edukacyjno - młodzieżowy wspierający pozaedukacyjne inicjatywy młodych ludzi i osób pracujących z młodzieżą.	
Programy dla osób niepełnosprawnych w tym:			
- Program Sezam	rządowy	1. Program pomocy dla zakładów pracy chronionej.	
- Program Braille 2000	rządowy	1. Program pomocy dla pracodawców prowadzących zakłady pracy chronionej dla osób niewidomych.	
- Program Komputer dla Homera	rządowy	1. Program pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego dla osób niewidomych i niedowidzących.	
- Program Pegaz	rządowy	1. Program pomocy w aktywizacji osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier.	
- Program Drogowskaz	rządowy	1. Program pomocy osobom niepełnosprawnym w sprzęt rehabilitacyjny.	
- Program Domino	rządowy	1. Modelowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w samorządzie.	
- Program Partner	rządowy	1. Program wspierania zadań realizowanych przez organizacje na rzecz niepełnosprawnych.	
- Program Papyrus	rządowy	1. Program wspierania publikacji i wydawnictw na rzecz niepełnosprawnych.	

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE
 Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

	Program restrukturyzacji ochrony zdrowia	rządowy		
	Regionalny Program Restrukturyzacji w ochronie zdrowia	UM w opracowaniu		
	Program restrukturyzacji sieci szkolnictwa ponad gimnazjalnego w województwie dolnośląskim	UM w opracowaniu	1. Dostosowanie istniejącej sieci szkół średnich do zmiany systemu kształcenia wprowadzanego zgodnie z reformą oświaty (dostosowanie systemu oświaty do UE).	
	Program aktywizacji obszarów wiejskich	rządowy	1. Podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej poprzez działania na rzecz podniesienia poziomu edukacji i likwidacji bezrobocia poprzez aktywizację ludności do tworzenia pozarolniczych miejsc pracy.	
SFERA PRZYRODNICZO-EKOLOGICZNA OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	Program dla Odry – 2006	rządowe	1. Objęcie ochroną prawną wybranych obszarów.	Budżet państwa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, EBI + BŚ.
			2. Program szybkiego działania nad ochroną wód rzeki Odry przed zanieczyszczeniem.	Budżet państwa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki pomocowe UE, środki prywatne i inne.
			3. Działania w zakresie leśnictwa.	Budżet państwa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, budżety gmin, środki prywatne.
	Krajowa sieć ekologiczna NATURA 2000	program rządowy w fazie początkowej	1. Wstępne określenie obszarów spełniających wymogi dyrektyw: ptasiej i siedliskowej.	Budżet państwa, Fundusz UE LIFE-Nature.
	II Polityka Ekologiczna Państwa	Podstawowy dokument rządowy w zakresie ochrony środowiska stanowiący podstawę dla sporządzania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska	1. Całość problematyki związanej z ochroną środowiska – cele krótko-, średnio- i długookresowe.	Celowe fundusze ekologiczne, budżet państwa, województw, powiatów i gmin, kredyty komercyjne, fundacje, zagraniczne fundusze i programy pomocowe.

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

	Program ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju województwa dolnośląskiego	samorządowy wojewódzki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. 2. Działania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego. 3. Działania w zakresie ochrony przyrody. 4. Działania w zakresie ochrony i rekultywacji gleb. 5. Działania w zakresie ochrony zasobów złóż surowców naturalnych poprzez ich racjonalne wykorzystanie. 6. Działania w zakresie ograniczenia występowania nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. 	Budżet państwa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, budżety gmin, środki zakładów przemysłowych, środki prywatne.
	Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL (brak umocowania w polskim prawodawstwie, do wykorzystania przy tworzeniu korytarzy ekologicznych na podstawie znowelizowanej Ustawie o ochronie przyrody)	rządowe, samorządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczenie głównych i lokalnych korytarzy ekologicznych. 	Budżet państwa, budżety samorządów, NFOŚiGW, EkoFundusz, prywatne dotacje i darowizny, środki pomocowe międzynarodowych instytucji ekologicznych.
SFERA PRZYRODNICZO-EKOLOGICZNA OCHRONA ZASOBÓW LEŚNYCH	Polityka leśna Państwa	rządowy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Określenie celów i priorytetów polityki leśnej Państwa, do których należą: <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie trwałości lasów wraz z ich wielofunkcyjnością, - zwiększanie zasobów leśnych, - poprawa stanu i ochrona lasów. 	

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE
 Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

	Krajowy program zwiększania lesistości	rządowy	1. Zwiększenie średniej lesistości obszaru kraju do 30 %.	Budżet Państwa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, budżety gmin, fundusze celowe: Fundusz Leśny, Eko-fundusz, fundusze AriMR.
	Program wzrostu lesistości województwa dolnośląskiego	samorządu województwa	1. Powiększanie lesistości województwa dolnośląskiego.	Budżet jednostek samorządu terytorialnego, funduszy i fundacji związanych z ochroną środowiska, budżetu państwa, środki pomocowe UE.
SFERA PRZYRODNI-CZO-EKOLOGICZNA OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA	Program dla Odry – 2006	rządowe	1. Zbudowanie nowoczesnego systemu monitorowania sytuacji hydrologicznej w zlewni i ostrzegania przed powodzią. 2. Usuwanie szkód powodziowych z 1997r. 3. Modernizacja i rozbudowa systemu ochrony przeciwpowodziowej. 4. Prewencja i ograniczanie ryzyka powodzi.	Pożyczki Banku Światowego (planowanie osłony przeciwpowodziowej dla zlewni „Komponent B”), Pożyczki Europejskiego Banku Inwestycyjnego (inwestycje w infrastrukturę przeciwpowodziową – „Komponent B.3”), Fundusze przedakcesyjne i strukturalne Unii Europejskiej, budżet państwa, Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
	Zintegrowany Program Wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na lata 2001 - 2003	samorządowe	1. Modernizacja urządzeń hydrotechnicznych służących ochronie przeciwpowodziowej i melioracji gruntów. 2. Budowa nowych systemów ochrony przeciwpowodziowej (zbiorników retencyjnych, polderów, obwałowań wraz z budowlami hydrotechnicznymi). 3. Rozwój małej retencji.	Fundusze budżetu samorządu, Kontraktów wojewódzkich (budżet państwa, budżet województwa), PHARE, ISPA.
	Modernizacja wrocławskiego systemu ochrony przed powodzią - studium programowo – przestrzenne dla miasta Wrocławia i powiatu wrocławskiego (program komplementarny)	samorządowe	1. Ustalenie wytycznych do sporządzenia studiów programowo – przestrzennych zabezpieczenia przed powodzią. 2. Wybór hierarchii postępowania ze wskazaniem miejsc podlegających szczególnej ochronie. 3. Optymalizacja ścieżki działań technicznych i określenie ich kosztów dla modernizacji WSOPP.	Instrumenty finansowe: (w ramach Programu dla Odry - 2006).

WOJEWÓDZTWO DOLNOSŁĄSKIE
 Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

	Generalna strategia ochrony przed powodzią dorzecza Górnej i Środkowej Odry po Wielkiej Powodzi Lipcowej 1997 r. (program komplementarny)	samorządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie retencji przeciwpowodziowej. 2. Zwiększenie przepustowości koryt rzek i terenów zalewowych. 3. Budowa i modernizacja obwałowań. 4. Wytyczenie terenów zalewu w sytuacjach ekstremalnych dla ochrony zwartych systemów zabudowy. 	Instrumenty finansowe: (w ramach Programu dla Odry - 2006).
SFERA KULTUROWA OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	V program resortowy MKiS ochrona i konserwacja zabytkowego krajobrazu kulturowego	rządowy	1. Objęcie ochroną prawną obszarów o najwyższych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych poprzez utworzenie parków i rezerwatów kulturowych.	Budżet państwa.
	Zintegrowany Program Wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na lata 2001 - 2003	samorządowe	1. Dofinansowanie prac remontowo – konserwatorskich obiektów zabytkowych.	Budżet samorządowy.
SFERA GOSPODARCZA ROLNICTWO I LEŚNICTWO	Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich	rządowy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rolnictwa i jego otoczenia: <ul style="list-style-type: none"> - interwencja na rynku wybranych produktów rolno-spożywczych, - kredyty obrotowe dla rolnictwa, - inwestycje w gospodarstwach rolnych, zwłaszcza związane z unowocześnianiem gospodarstwa i poprawą jakości produktów, - poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych, - zwiększenie skuteczności ochrony przed nadmiernym lub dotowanym importem towarów rolno-spożywczych, - tworzenie grup producentów, - rozwój inicjatyw spółdzielczych i zapewnienie nowoczesnej organizacji rynku rolnożywnościowego, - postęp biologiczny, - regulacje podatkowe w rolnictwie, - unowocześnienie przemysłu rolno-spożywczego. 	Środki budżetu Państwa, Agencji Rynku Rolnego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, środki pomocowe Unii Europejskiej, Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, środki inwestorów prywatnych.

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

			<p>2. Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty infrastrukturalne, - lokalne ośrodki wspierania przedsiębiorczości, - finansowe wsparcie przedsiębiorczości, - promocja lokalizacji inwestycji na obszarach wiejskich, - rozwój turystyki i agroturystyki, - programy kształcenia i doradztwa zawodowego, - przeciwdziałanie bezrobociu wśród absolwentów szkół. 	<p>Gminne, powiatowe, wojewódzkie i centralne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Ekofundusz, środki Banku Ochrony Środowiska, środki przedakcesyjne UE, środki Banku Gospodarstwa Krajowego, środki Funduszu Pracy, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, środki Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.</p>
			<p>3. Wspieranie kompleksowej polityki społecznej wobec wsi i rolnictwa i rozwój otoczenia cywilizacyjnego obszarów wiejskich.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona walorów przyrodniczych obszarów wiejskich. - Krajowy Program Zwiększania Lesistości i zwiększanie roli sektora leśnego w rozwoju obszarów wiejskich. 	<p>Środki budżetu Państwa, środki własne jednostek samorządu terytorialnego, fundusze ekologiczne, środki przedakcesyjne UE: SAPARD, ISPA.</p>
	SAPARD – Program operacyjny dla Polski	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	<p>1. Poprawa efektywności sektora rolno – spożywczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych i rybnych; - inwestycje w gospodarstwach rolnych. <p>2. Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej i tworzenia miejsc pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój i poprawa infrastruktury obszarów wiejskich; - różnicowanie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. 	<p>Fundusz przedakcesyjny UE SAPARD, środki własne beneficjentów.</p>
	Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego	samorządu województwa	<p>1. Podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej. 2. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.</p>	<p>Budżety jednostek samorządu terytorialnego, budżet Państwa, fundusze celowe, fundusze agencji rządowych (AWRSP, ARR, ARiMR), fundusze pomocowe, środki własne ludności wiejskiej, inne.</p>

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

SFERA GOSPODARCZA GOSPODARKA	Zintegrowany Program Wojewódzki dla województwa dolnośląskiego	samorządowy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa Wrocławskiego Zintegrowanego Centrum Logistycznego sp. z o.o. 2. Utworzenie Dolnośląskiego Funduszu Inwestycyjnego. 3. Utworzenie Dolnośląskiego funduszu przedsięwzięć innowacyjnych (w ramach Wrocławskiego Parku Technologicznego). 4. Utworzenie Dolnośląskiego Inkubatora Naukowo-Technologicznego (w ramach Wrocławskiego Parku Technologicznego). 5. Przygotowanie parku przemysłowego „Bukowice”. 	Środki przekazane z budżetu państwa samorządowi województwa.
	SAPARD – program rozwoju rolnictwa i terenów wiejskich Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	UE, rządowy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa ekonomicznej konkurencyjności polskiego sektora rolno-spożywczego, na rynku krajowym i rynku międzynarodowym. 2. Stymulowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich poprzez tworzenie warunków do podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi. 	Fundusze UE, budżety gmin, środki prywatne.
	Wieloletni Program na Rzecz Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	UE, rządowy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie przedsiębiorczości. 2. Innowacyjne środowisko gospodarcze. 3. Nowe formy biznesu w gospodarce. 4. Wykorzystanie możliwości Rynku Wewnętrznego. 	Fundusze UE, budżety gmin, środki prywatne.
SFERA GOSPODARCZA TURYSTYKA I WYPOCZYNEK	Program dla Odry – 2006	rządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie i modernizacja istniejącej infrastruktury, w tym istotne jest utrzymanie Odrzańskiej Drogi Wodnej ważnej dla rozwoju turystyki i rekreacji wodnej. 2. Uzęglownienie Odry umożliwi efektywne wykorzystanie jej połączenia z zachodnim systemem dróg wodnych przez Kanaly Odry - Szprewa i Odry – Hawela. 3. Intensyfikacja turystyki wodnej w układach krajowych i międzynarodowych. 4. Działania w zakresie ochrony jakości wód, środowiska przyrodniczego w ramach Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniami, mające na celu m.in. zapobieganie i obniżenie obecności szkodliwych substancji w wodach rzeki i Bałtyku, ochronę i odbudowę ekosystemów brzegowych. Jakość i czystość środowiska to ważny potencjał dla rozwoju turystyki. 	Fundusze przedakcesyjne i strukturalne Unii Europejskiej, budżet państwa, Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

WOJEWÓDZTWO DOLNOSŁĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

	<p>Strategia Rozwoju Turystyki w latach 2001- 2006 (Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006)</p>	rządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost nakładów na inwestycje infrastrukturalne i rozwój produktu turystycznego. Zahamowanie spadku, a w dalszej perspektywie wzrost liczby miejsc w bazie noclegowej o zróżnicowanym standardzie. 2. Rozszerzenie oferty regionalnej, zwiększenie jej atrakcyjności poprzez wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego. 3. Zwiększenie nakładów na promocję turystyki, poprawę jakości. Wsparcie dla tworzenia regionalnych i lokalnych struktur realizującą wspólną politykę promocyjną. 4. Zwiększenie uczestnictwa w wyjazdach turystycznych słabszych ekonomicznie grup społecznych i młodzieżowych poprzez wspieranie inicjatyw samorządowych i organizacji pozarządowych. 	Fundusze przedakcesyjne i strukturalne Unii Europejskiej, budżet państwa, dotacje celowe, jednostki samorządu terytorialnego, środki prywatne.
	<p>Zintegrowany Program Wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na lata 2001 - 2003</p>	samorządowe	<p>Rozwój turystyki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa możliwości rozwoju turystyki oraz funkcji uzdrowiskowej na Dolnym Śląsku. 2. Kreowanie nowoczesnej oferty turystycznej i rekreacyjnej. 3. Otwarcie województwa na międzynarodowy ruch turystyczny. 	Budżet samorządu, Kontraktów wojewódzkich, fundusze PHARE, ISPA.
	<p>Strategia Wrocław 2000 Plus Program „Miasto na rzece” –</p>	samorządowe	<p>Konsekwentne kreowanie tożsamości przestrzennej Wrocławia jako miasta związanego z Odrą i jej dopływami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odtworzenie i rozbudowa bulwarów nadodrzańskich (do 2010 r.) i związanej z nimi infrastruktury ciągów spacerowych. 2. Efektywne kształtowane sylwetki miasta w perspektywie widoku z rzeki i na rzekę, realizacja programu przekształcenia Wielkiej Wyspy w obszar ekologicznego rozwoju i centrum rekreacji dla mieszkańców Wrocławia. 3. Systematyczne wiązanie z Odrą i Fosą Miejską przedsięwzięć rekreacyjnych i rozrywkowych. 4. Szeroka ekspozycja odrzańskich i nadodrzańskich zabytków techniki i cywilizacji. 5. Wykorzystanie Odry do transportu wewnątrzmięjskiego i tranzytowego, a także uwzględnienie rzeki w programie rozwoju turystyki. 	Fundusze budżetu samorządu.

WOJEWÓDZTWO DOLNOSŁĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

	Plan działań na rzecz ochrony i racjonalnego użytkowania różnorodności biologicznej		<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie różnych form działań edukacyjnych, ukierunkowanych na rozwój przyjaznych środowisku zachowań turystów oraz na uświadomienie wartości i znaczenia przyrody w wypoczynku i rekreacji. 2. Opracowanie programu wspierania turystyki wiejskiej, kulturowej i socjalnej, zgodnie z Decyzją 92/421 Rady Europy w sprawie działań wspólnotowych w dziedzinie turystyki. 	Polska Agencja Rozwoju Turystyki, UKFiT, Agencje rozwoju regionalnego.
SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ŻEGLUGA	Program dla Odry – 2006	rządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie i modernizacja odrzańskiej drogi wodnej. 2. Dokończenie budowy stopnia wodnego w Malczycach. 	Pożyczki Banku Światowego, Fundusze przedakcesyjne i strukturalne Unii Europejskiej, Budżet państwa, Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
	Zintegrowany Program Wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na lata 2001 - 2003	samorządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury transportowej i komunikacji wodnej, (<i>Program dla Odry – 2006 – platforma startu</i>). 	Fundusze budżetu samorządu, Kontraktów wojewódzkich, PHARE, ISPA.
SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ KOMUNIKACJA DROGOWA, KOLEJOWA, LOTNICZA	Narodowa Strategia Rozwoju Transportu na lata 2000-2006	rządowe	<p>Modernizacja i przebudowa układu komunikacyjnego o znaczeniu krajowym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zdecydowana poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. 2. Poprawa standardu robót utrzymaniowych, nadrobienie zaległości w pracach modernizacyjnych. 3. Stworzenie korytarzy transportowych między sąsiednimi krajami – w szczególności budowa sieci ruchu szybkiego TEN. 4. Poprawa obsługi transportowej na obszarach metropolitalnych. 5. Podniesienie standardu układu linii kolejowych tranzytowych wschód-zachód. 6. Restrukturyzacja kolei. 	Fundusze ze środków budżetowych, programów ISPA, PHARE.
	Program dostosowania sieci drogowej TINA w Polsce do standardu naciskowego 115 kN/oś do 2015 roku	rządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa sieci autostrad i dróg ekspresowych oraz modernizacja istniejącego układu dróg krajowych. 	Fundusze z akcyzy na paliwa, środków budżetowych, kredytów z zawartych umów MIF, ISPA, PHARE, środków Unii Europejskiej, od koncesjonariuszy.

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE
 Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

	Zintegrowany Program Wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na lata 2001-2003	samorządowe	Działania w zakresie modernizacji układu komunikacyjnego o znaczeniu regionalnym: <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa obwodnic miejskich i obejść drogowych głównych szlaków komunikacyjnych. 2. Podwyższanie standardu dróg regionalnych. 3. Budowa brakujących mostów na rzece Odrze. 4. Rozwój kolei regionalnej w oparciu o istniejące torowiska i lekki tabor. 5. Modernizacja lotnisk w celu umożliwienia obsługi połączeń międzynarodowych. 	Instrument realizacji polityki regionalnej.
SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Program dla Odry – 2006	rządowy	1. Energetyczne wykorzystanie Odry poprzez budowę elektrowni wodnych.	Środki finansowe Spółki S. A. Elektrownie Szczytowo-Pompowe w Warszawie.
	Zintegrowany program dla województwa dolnośląskiego	wojewódzki samorządowy	1. Działania w zakresie ochrony jakości wód w dorzeczu Odry. Zadania: - Rozbudowa sieci kanalizacyjnej we Wrocławiu, - Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Oława.	Kontrakt wojewódzki.
	Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska woj. dolnośląskiego	wojewódzki samorządowy	1. Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich ochrona. 2. Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko – likwidacja dzikich wysypisk.	budżet państwa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze UE, budżety gmin oraz opłaty i kary
	Program rozwoju gazownictwa w Polsce do 2003 roku	ponadlokalny	1. Rozbudowa układu krajowego sieci gazowej.	Środki finansowe Spółki PGNiG S.A. w Warszawie.

WOJEWÓDZTWO DOLNOSŁĄSKIEStudium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry - **Koncepcja**

	Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną do 2015 roku	ponadlokalny	1. Rozbudowa krajowego systemu przesyłowego elektroenergetycznego	Środki finansowe spółki PSE S.A. w Warszawie.
	Plan rozwoju Zakładu Energetycznego Legnica S. A. na lata 2001-2003	ponadlokalny	1. Rozbudowa sieci elektroenergetycznej 110 kV	Środki finansowe ZE Legnica S.A.